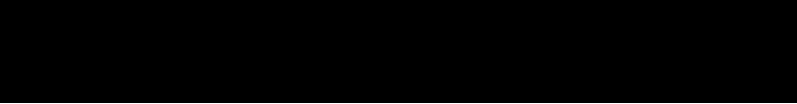

Departament
Lecznictwa

DLT.055.4.2024.AS
Warszawa, 15 października 2024

Pan

w odpowiedzi na petycję w sprawie podniesienia świadomości społecznej w zakresie transplantacji tkanek uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego.

Zgodnie z § 3 uchwały nr 64/2023 Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego na lata 2023–2032 pod nazwą "Narodowy Program Transplantacyjny" celem Programu jest zwiększenie liczby pobieranych i przeszczepianych komórek, tkanek i narządów również poprzez zwiększenie społecznej świadomości na temat leczenia z wykorzystaniem przeszczepienia komórek, tkanek i narządów, wraz z jednoczesnym uwzględnieniem akcji edukacyjnych w zakresie obowiązujących rozwiązań prawnych dotyczących dawstwa. Zgodnie z przyjętą uchwałą Narodowy Program Transplantacyjny obejmować będzie również inwestycje w obszar promocyjno-edukacyjny w tym:

- przygotowanie i realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnej rozpowszechniającej wiedzę na temat transplantacji,
- zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa na temat pobierania komórek, tkanek i narządów, przez zmniejszenie liczby osób, które nie rozmawiały ze swoimi bliskimi na temat ewentualnego przekazania komórek, tkanek i narządów po śmierci w celu przeszczepienia.

Dzięki większej świadomości społecznej możliwe będzie przybliżenie się do wskaźników europejskich w zakresie liczby przeszczepień komórek, tkanek i narządów, co w sposób pozytywny wpłynie na liczbę i jakość wykonywanych świadczeń w zakresie transplantacji w Polsce, a tym samym przyczyni się do poprawy zdrowia i funkcjonowania pacjentów w życiu osobistym, a także zawodowym.

W ramach opisanych powyżej interwencji Ministerstwo Zdrowia będzie kontynuowało podejmowane dotychczas działania na poziomie ogólnopolskim, które miały na celu zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości prawnej na temat przeszczepiania komórek, tkanek i narządów pobranych od dawców żyjących i zmarłych, a także promocję idei honorowego i altruistycznego dawstwa. Działania te były podejmowane m. in. w ramach kampanii informacyjno-edukacyjnej „Solidarnie dla transplantacji”, realizowanej w ramach programu wieloletniego pn. „Narodowy Program Rozwoju Medycyny Transplantacyjnej na lata 2011 – 2022”, w tym poprzez stronę internetową kampanii www.zgodanazycie.pl. Głównym celem akcji było zwiększenie dostępności leczenia z wykorzystaniem przeszczepień w Polsce i przybliżenie się do europejskich wskaźników w zakresie liczby dokonywanych transplantacji. W ramach kampanii realizowano zaplanowane aktywności (m.in. kampania reklamowa w mass mediach, spotkania edukacyjne w szkołach, na uniwersytetach i w seminariach duchownych, spotkania ze specjalistami, wystawy,

współpraca z samorządami). Działania komunikacyjne uzupełnione zostały również przez publikację tematycznych postów w mediach społecznościowych.

Jednocześnie podkreślenia wymaga fakt, iż zwiększenie liczby dostępnych do przeszczepienia tkanek czy narządów, pobieranych od dawców zmarłych, wymaga także działań edukacyjnych kierowych do środowiska medycznego i zarządzających szpitalami. W związku z powyższym w latach 2021-2023 Ministerstwo Zdrowia i Centrum Organizacyjno – Koordynacyjne ds. Transplantacji „Poltransplant” realizowało projekt pn. „Wsparcie procesów dotyczących dawstwa narządów i tkanek poprzez opracowanie i wdrożenie szpitalnego systemu jakości dawstwa i standardów akredytacyjnych oraz wzmocnienie kompetencji szpitalnych koordynatorów dawstwa i kadry zarządzającej podmiotami leczniczymi”, który był współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój (POWER).

Głównym celem projektu było zwiększenie liczby zmarłych dawców narządów i tkanek, w tym tkanek oka, poprzez poprawę możliwości identyfikacji i kwalifikacji potencjalnych dawców zmarłych w oddziałach intensywnej terapii i oddziałach udarowych. Wykonanie ww. celu zostało zrealizowane poprzez:

- ✓ opracowanie standardów w zakresie szpitalnego systemu jakości w zakresie dawstwa narządów i tkanek dla podmiotów leczniczych;
- ✓ przeprowadzenie 6 regionalnych szkoleń z zakresu standardów szpitalnego systemu jakości w zakresie dawstwa narządów i tkanek i ich wdrożenia oraz 1 szkolenia z zakresu kontroli wdrażania standardów szpitalnego systemu jakości w zakresie dawstwa narządów i tkanek i jego kontroli;
- ✓ przeprowadzenie wizyt akredytacyjnych przez Ministerstwo Zdrowia, Centrum Organizacyjno-Koordynacyjne ds. Transplantacji „Poltransplant” oraz przeszkolonych kontrolerów.

W ramach realizowanego projektu został wydany podręcznik wdrożeniowy dot. szpitalnego systemu jakości dawstwa, który służył usprawnieniu działań donacyjnych na poziomie szpitala mającego potencjał dawstwa narządów i tkanek. Przygotowane wytyczne i założenia do procedur szpitalnych powinny usprawnić poszczególne procesy dot. donacji – od identyfikacji potencjalnych zmarłych dawców, poprzez autoryzację pobrania, koordynację pobrania wielonarządowego, do zabiegu pobrania narządów i tkanek. Wytyczne i opis systemu jakości stawiają za cel ułatwienie przygotowania procedur szpitalnych, które powinny sprzyjać pełnemu wykorzystaniu potencjału donacyjnego szpitala i sprawnemu działaniu koordynatorów pobierania narządów i tkanek czy zespołów koordynatorów.

W zakresie kluczowych czynników determinujących liczbę wykonywanych przeszczepień, tj. w odniesieniu do liczby identyfikowanych i kwalifikowanych dawców zmarłych – w 2023 r. odnotowano wzrost o ok. 20% w zakresie liczby dawców potencjalnych (2022 r.: 640 v. 2023 r.: 764) oraz ok. 30% w odniesieniu do liczby dawców rzeczywistych (2022 r.: 445 v. 2023 r.: 573). Na powyższe wyniki wpływają właśnie szpitale z potencjałem donacyjnym, które zgłaszają dawców. W 2022 r. liczba aktywnych donacyjnie szpitali, tj. takich, które zgłosiły przynajmniej jednego dawcę potencjalnego wyniosła 142, a w 2023 r. były to już 152 szpitale. Dzięki aktywności donacyjnej ww. podmiotów możliwe było pobranie 1937 narządów, gdzie w 2022 r. liczba ta wynosiła 1628. Jednocześnie w 2023 roku pobrano tkanki od 408 (71%) dawców narządowych i od 4 dawców, którzy byli zgłoszeni jako potencjalni dawcy narządów, ale od których narządów nie pobrano. W 2022 r. liczba dawców, od których pobrano tkanki wynosiła 355, tj. o ok. 15 % mniej.

Ponadto, zgodnie z art. 38 ust. 3 pkt. 8 ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów¹, do zadań Centrum Organizacyjno-Koordynacyjnego ds. Transplantacji „Poltransplant” należy prowadzenie działalności edukacyjnej mającej na celu upowszechnianie leczenia metodą przeszczepiania narządów, tkanek i komórek. Na stronie internetowej Poltransplantu publikowane są informacje nt. wydarzeń promujących transplantacje.

Z wyrazami szacunku

Michał Dzięgielewski
Dyrektor
/dokument podpisany elektronicznie/

¹ Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1185)